

ออกเช็คอย่างนี้ถือว่ามิเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค

ความผิดฐาน ออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค, ขณะที่ออกเช็คนั้นไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงใช้เงินได้ และธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน วันเวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยได้ออกเช็คธนาคาร ส. สั่งจ่ายเงินจำนวน ๕,๗๕๙,๖๔๖ บาท มอบให้บริษัท ต. ผู้เสียหาย เพื่อชำระหนี้เงินค่าขาดประโยชน์จากการใช้งานรถยนต์ที่เช่าซื้อ อันเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อเช็คถึงกำหนดผู้เสียหายได้นำไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารตามเช็ค ปรากฏว่าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ เวลากลางวัน โดยให้เหตุผลว่า “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” ทั้งนี้จำเลยออกเช็คฉบับดังกล่าวโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คนั้น และออกเช็คให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงใช้เงินได้ในขณะที่ออกเช็คนั้น

เหตุเกิดที่แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔

จำเลยให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาบริษัท ต. ผู้เสียหาย ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต

ศาลชั้นต้น พิจารณาพิพากษาโดยให้เหตุผลว่าโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญากล่าวหาว่าจำเลยออกเช็คโดยเจตนาจะมิให้มีการใช้เงินตามเช็ค จำเลยต่อสู้ว่าลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในเช็คพิพาทไม่เหมือนกับลายมือชื่อของจำเลย และจำเลยเคยลงลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในเช็คของบริษัท อ. แต่ไม่ได้ลงวันที่ไว้ ซึ่งเท่ากับจำเลยต่อสู้ว่าจำเลยไม่ได้ลงลายมือชื่อและวันที่ที่สั่งจ่ายในเช็คพิพาท ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้อง นำสืบให้ได้ความว่าจำเลยเป็นผู้ลงชื่อในเช็คพิพาท และลงวันเดือนปีที่สั่งจ่ายด้วย อันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญของการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ เพราะเช็คที่ไม่ได้ลงวันที่สั่งจ่ายย่อมถือว่าไม่มีวันเดือนปีที่ผู้ออกเช็คกระทำความผิด แม้ต่อมาผู้ออกเช็คจะลงวันที่สั่งจ่ายเช็คพิพาทก็มีผลเพียงให้เช็คพิพาทมีรายการสมบูรณ์ฟ้องร้องบังคับคดีแพ่งได้เท่านั้น พยานหลักฐานเท่าที่โจทก์และโจทก์ร่วมนำสืบมายังไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง

ศาลอุทธรณ์ พิจารณาพิพากษายืน โดยให้เหตุผลว่าในทางนำสืบของโจทก์เจ้าหน้าที่ธนาคารให้การไว้ว่า ขณะเปิดบัญชีจำเลยได้ให้ตัวอย่างลายมือชื่อไว้และในทางปฏิบัติธนาคารผู้จ่ายย่อมจะเห็นว่าลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายที่เหมือนกับตัวอย่างลายมือชื่อที่ให้ไว้กับธนาคาร ธนาคารจึงยอมจ่ายเงินออกไป ทั้งเหตุผลที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินก็เนื่องจาก “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” ไม่ได้ปฏิเสธเรื่อง “ลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายไม่ถูกต้อง” และจำเลยเองก็ไม่ได้ต่อสู้เรื่องมูลหนี้ ประกอบกับผู้เสียหายก็นำเช็คพิพาทไปฟ้องในทางแพ่งจนชนะคดี และศาลได้ออกหมายบังคับคดีแก่มูลหนี้ดังกล่าวด้วยแล้ว ไม่มีความจำเป็นใดที่โจทก์ร่วมจะต้องขอหลักประกันหนี้ตามคำพิพากษา

ดังกล่าวจากจำเลยอีกในเมื่อศาลได้พิพากษาให้บริษัท อ. ชำระหนี้แล้ว เชื่อกฎพิพาทที่ให้กับโจทก์ร่วมจึงฟังได้ว่าเป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ มิได้ออกเพื่อค้ำประกันหนี้ตามคำพิพากษา สำหรับวันที่ที่ลงในเช็คจำเลยนำสืบบยอมรับแล้วว่าฝ่ายบัญชีจะดำเนินการกรอกรายละเอียดจำนวนเงิน วันที่ที่ลงในเช็คและอื่น ๆ ลงในเช็คที่จำเลยได้ลงลายมือชื่อไว้แล้ว จึงฟังได้ว่าเช็คพิพาทมีการลงวันที่และรายการต่าง ๆ ครบถ้วน ก่อนที่จะนำมามอบให้โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้ แต่จำเลยอ้างว่าพนักงานฝ่ายบัญชีของบริษัท อ. กรอกข้อความเอาเองโดยพลการ จำเลยเพียงแต่ลงลายมือชื่อในเช็คให้ไว้เท่านั้น เมื่อพยานโจทก์และโจทก์ร่วมไม่มีพยานปากใดยืนยันได้ว่าได้รับเช็คจากจำเลยหรือต่อหน้าจำเลย และโดยความยินยอมของจำเลย ดังนี้ จำเลยย่อมไม่อาจทราบได้ว่าจะให้มีการใช้เงินตามเช็คในวันใดซึ่งในวันนั้นจำเลยจะต้องเตรียมเงินไว้ในบัญชีที่ธนาคารอันจะฟังจ่ายเงินตามเช็คพิพาทนั้นได้ เมื่อวันที่สั่งจ่ายเป็นข้อสำคัญของเช็ค โดยจำเลยไม่รู้เห็นด้วยกับการลงวันที่ จำเลยจึงไม่มีความผิดตามฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พนักงานอัยการ เห็นว่าคดีนี้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์คดีต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ มาตรา ๔ จึงมีคำสั่งไม่ฎีกา

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พิจารณาแล้วไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งไม่ฎีกาของพนักงานอัยการด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

คดีนี้โจทก์และโจทก์ร่วมมีนาย ธ. ทนายความ ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากบริษัท ก. ผู้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหายให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับจำเลย เบิกความว่าบริษัท อ. ได้เข้าซื้อรถยนต์บรรทุกจากโจทก์ร่วม ๑๓ คัน ต่อมาผิดสัญญาเช่าซื้อ โจทก์ร่วมนำคดีไปฟ้องที่ศาลจังหวัดชลบุรี รวม ๑๓ คดี ต่อมาศาลจังหวัดชลบุรีได้มีคำพิพากษาทั้งสิบสามคดีให้บริษัท อ. ชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ร่วมรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕,๗๕๕,๖๔๖ บาท ต่อมาบริษัท อ. ได้ออกเช็คเพื่อชำระเงินค่าเสียหายดังกล่าวให้โจทก์ร่วมเป็นเช็คธนาคาร ส. สั่งจ่ายเงินจำนวน ๕,๗๕๕,๖๔๖ บาท มอบให้โจทก์ร่วม อันเป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย และเมื่อเช็คถึงกำหนด โจทก์ได้นำเข้าเรียกเก็บแต่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คโดยให้เหตุผลว่า “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” โจทก์จึงฟ้องจำเลยกล่าวหาว่าจำเลยออกเช็คโดยเจตนาจะมีให้มีการใช้เงินตามเช็ค การที่จำเลยต่อสู้อ้างว่าเช็คพิพาทในคดีนี้พนักงานฝ่ายบัญชีของบริษัท อ. กรอกข้อความเอาเองโดยพลการ จำเลยเพียงแต่ลงลายมือชื่อในเช็คให้ไว้เท่านั้น และการที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าเมื่อพยานโจทก์และโจทก์ร่วมไม่มีพยานปากใดยืนยันได้ว่าได้รับเช็คจากจำเลยหรือต่อหน้าจำเลย และโดยความยินยอมของจำเลย ดังนี้ จำเลยย่อมไม่อาจทราบได้ว่าจะให้มีการใช้เงินตามเช็คในวันใดซึ่งในวันนั้นจำเลยจะต้องเตรียมเงินไว้ในบัญชีที่ธนาคารอันจะฟังจ่ายเงินตามเช็คพิพาทนั้นได้ เมื่อวันที่สั่งจ่ายเป็นข้อสำคัญของเช็ค โดยจำเลยไม่รู้เห็นด้วยกับการลงวันที่ จำเลยจึงไม่มีความผิดตามฟ้อง

เห็นว่าเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า เช็คที่พิพาทได้มีการลงวันที่และรายการต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วนก่อนที่จะนำมามอบให้แก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้ และในการส่งมอบเช็คได้กระทำโดยพนักงานของ

บริษัท อ. โจทก์ร่วมย่อมต้องเชื่อว่าผู้สั่งจ่ายเงินตามเช็คต้องเป็นผู้กรอกข้อความหรือได้ทราบถึง การกรอกข้อความในเช็คแล้ว ซึ่งในการปฏิบัติทางธุรกิจก็จะทำการส่งมอบเช็คโดยผู้แทนหรือพนักงานผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบในลักษณะเช่นนี้ คงมีเพียงส่วนน้อยที่ผู้มีอำนาจลงนามสั่งจ่ายเงินตามเช็คจะเป็นผู้กรอกข้อความและ ลงลายมือชื่อในเช็คต่อหน้าเจ้าหน้าที่ การที่จำเลยเบิกความว่าเมื่อประมาณปลายปี ๒๕๕๒ จำเลยได้รับ มอบอำนาจจากนาง ส. กรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท อ. ให้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คเพื่อถอนเงินออก จากบัญชีเงินฝากของบริษัท อ. ซึ่งในทางปฏิบัติจำเลยจะลงลายมือชื่อเฉพาะลายมือชื่อในฐานะผู้สั่งจ่ายไว้ใน เช็คเท่านั้น โดยยังไม่มีกรอกข้อความใด ๆ แล้วมอบเช็คฉบับดังกล่าวให้พนักงานฝ่ายบัญชีของบริษัท อ. ไว้ เมื่อมีเหตุจะต้องสั่งจ่ายเงินฝ่ายบัญชีจะเป็นผู้ดำเนินการกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนเงิน วันที่ที่ลงในเช็ค และรายการอื่น ๆ ลงในเช็คที่จำเลยลงลายมือชื่อมอบให้ไว้ดังกล่าว จึงเป็นเพียงข้อกล่าวอ้างลอยๆ ของจำเลยที่ หยิบยกขึ้นต่อสู้เพื่อให้ตัวเองพ้นผิดเท่านั้น หรือหากเป็นตามที่จำเลยกล่าวอ้างก็เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติ ระหว่างจำเลยกับพนักงานฝ่ายบัญชีที่จะยกขึ้นอ้างต่อบุคคลภายนอกที่ได้รับเช็คโดยสุจริต หาได้ไม่ และโดย ปกติวิสัยของวิญญูชนจะไม่พึงกระทำเช่นที่จำเลยกล่าวอ้าง เนื่องจากหากมีการกรอกข้อความในเช็คและระบุ ยอดเงินที่สั่งจ่ายจำนวนมาก จำเลยต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาในฐานะผู้สั่งจ่ายเงิน ตามเช็ค ประกอบ กับจำเลยเบิกความต่อสู้ถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวเพียงลำพังโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบให้รับฟังได้เป็น เช่นนั้น เมื่อการส่งมอบเช็คได้กระทำโดยสุจริตและเปิดเผยในมูลหนี้ตามผลแห่งคำพิพากษา ของศาล จึงต้องรับ ฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กรอกข้อความ หรือได้ทราบถึงข้อความในเช็ค ดังนั้น จำเลยย่อมทราบดีว่าจะให้มีการใช้ เงินตามเช็คในวันใด ซึ่งในวันนั้นจำเลยจะต้องเตรียมเงินไว้ในบัญชีที่ธนาคารอันจะพึงจ่ายเงินตามเช็คพิพาทนั้น ได้ เมื่อถึงกำหนดการใช้เงินตามเช็ค แต่จำเลยเพิกเฉยไม่นำเงินไว้ในบัญชีจนกระทั่งธนาคารปฏิเสธการใช้เงิน ด้วยเหตุเงินในบัญชีไม่พอจ่าย การกระทำของจำเลยจึงมีเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค จำเลยจึงมี ความผิดฐานออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยเจตนาที่จะไม่ให้มี การใช้เงินตามเช็ค, ขณะที่ออกเช็คนั้นไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงใช้เงินได้ และธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค อันเป็นความผิด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๔

อัยการสูงสุดพิจารณาแล้วชี้ขาดให้ฎีกา (หนังสืออัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๕.๒/๓๕๐ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘)